

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протоколом засідання
Вченої ради факультету
філології та масових комунікацій
від 27 травня 2024 №10

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

зі спеціалізації «Літературне редагування»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Освітньо-професійна програма «Філологія. Українська мова та література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Філологія. Українська мова та література

Програма атестаційного іспиту зі спеціалізації «Літературне редагування» для студентів за напрямом підготовки 035 Філологія, спеціальності 035.01 Філологія. Українська мова та література – 12 с.

Програма підсумкової атестації затверджена на засіданні кафедри української філології Маріупольського державного університету
Протокол № 9 від 19 квітня 2024 року

Затверджено на засіданні вченої ради факультету філології та масових комунікацій
Протокол № 10 від 27 травня 2024 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація зі 035.01 Філологія (Українська мова та література) здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання за освітнім ступенем «Магістр» та повного виконання навчального плану. Атестаційний іспит з літературного редагування є важливим засобом перевірки професійної готовності випускника до редакторської роботи, рівня засвоєння й систематизації теоретичних знань і практичних навичок та вмінь. Програму атестаційного іспиту підготовлено відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми, та засобів діагностики якості підготовки магістрів за спеціальністю 035.01 Філологія (Українська мова та література).

Метою програми є висвітлення основних питань навчальних програм для підготовки до складання атестаційного іспиту зі спеціалізації «Літературне редагування».

Завданнями програми є:

- надати перелік теоретичних питань;
- зорієнтувати студентів на характер практичного завдання з редагування;
- ознайомити з критеріями оцінювання навчальних досягнень за національною шкалою та шкалу переведення за ECTS.

Під час складання іспиту студент має *знати*:

- етапи роботи редактора з текстом;
- властивості композиції тексту;
- механізми пошуку та усунення помилок у тексті;
- особливості різних видів правки і коректури.

Повинні **вміти**:

- здійснювати редакторський аналіз тексту, готувати редакторський висновок;
- орієнтуватися в нормативній базі редагування;

- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати логічний аналіз тексту;

Оцінювання відповіді студента здійснюється згідно з розробленими критеріями.

ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ЛІТЕРАТУРНОГО РЕДАГУВАННЯ

Загальні засади редагування як виду професійної діяльності

Редагування як вид професійної діяльності. Організація і зміст процесу редагування. Види редагування. Редакційно-видавничий процес як сукупність професійних дій. Специфіка редакторського читання тексту. Тексти довільного і обов'язкового прочитання. Типи редакторського читання. Межі втручання редактора в текст. Тексти, що не підлягають редагуванню.

Текст як об'єкт редагування

Методологічні засади літературного редагування. Етапи роботи редактора з текстом. Редакторський аналіз тексту. Різновиди редакторської правки. Аналіз актуальності теми. Аналіз розкриття теми. Композиція тексту. Механізми пошуку та усунення помилок у тексті. Способи перевірки точності і достовірності фактологічного матеріалу. Порухення лексичних і стилістичних норм редагування. Методика роботи редактора з мовними штампами. Робота редактора над словом і словосполученням у контексті. Робота редактора над реченням і абзацем у тексті.

Різновиди помилок

Помилка як об'єктивне відхилення від норми. Значущі і незначущі помилки. Загальна класифікація помилок. Типологія типових помилок.

Коректорська діяльність: специфіка та техніки

Особливості сучасної коректури. Співпраця учасників видавничого процесу: Поняття про коректуру. Специфіка обов'язків коректора. Коректорські читання. Методи виправлення. Сучасна система коректурних знаків. Норми для основного тексту. Норми опрацювання чужомовних фрагментів. Норми редагування ілюстрацій. Норми для апарату видання. Сучасні комп'ютерні видавничі системи. Технологічні особливості комп'ютерного редагування.

Особливості редагування текстів різних видів і жанрів

Характеристика елементарних стилів мовлення: агітаційний, аналітичний, описовий, репродуктивний, експресивний. Зв'язок елементарних стилів з видами текстів. Елементарні види текстів. Класифікації видів текстів. Розповідь, опис і роздум як провідні різновиди текстів. Основні структурно- змістові зв'язки в розповіді, описі і роздумі. Типологічні особливості Інтернет- тексту. Особливості редагування наукових та публіцистичних текстів. Специфіка коректури та редагування художніх текстів. Особливості коректури наукових текстів. Газетно-журнальні видання. Рекламна коректура.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

з літературного редагування

1. Поняття коректури. Ефективність коректури.
2. Види і методи коректури.
3. Загальні правила застосування коректурних знаків.
4. Особливості методів переставлення і видалення.
5. Характеристика методів заміни і вставлення.
6. Специфіка роботи літературного редактора.
7. Аспекти редагування.
8. Поняття тексту. Класифікації тексту.
9. Принципи логічного аналізу тексту.
10. Характеристика основних законів логіки та їх порушень у текстах.
11. Оцінка композиції з точки зору її відповідності темі, задуму автора, жанру твору.
12. Композиційна цілісність тексту, його послідовність.
13. Особливості редакторського аналізу за якість тексту.
14. Особливості редакторського аналізу за одиницями тексту.
15. Специфіка редакторського читання тексту.
16. Текстові виділення і норми їх контролю.
17. Різновиди тематичної організації твору.
18. Редакторська робота над текстами, що потребують правки-скорочення.

19. Поняття фактологічного матеріалу. Завдання редактора при роботі з ним.
20. Класифікація фактів.
21. Поняття норми редагування.
22. Загальна класифікація норм за формою.
23. Загальна класифікація норм за змістом.
24. Видавничі норми редагування дат і часу дня.
25. Видавничі норми редагування скорочень.
26. Видавничі норми редагування чисел і знаків у тексті.
27. Видавничі норми редагування посилань.
28. Видавничі норми редагування цитат.
29. Видавничі норми редагування переліків.
30. Видавничі норми редагування формул.
31. Видавничі норми редагування таблиць у тексті.
32. Видавничі норми редагування нумерації ілюстрацій.
33. Видавничі норми редагування чужомовних текстів.
34. Сутність, види і норми верстання.
35. Поняття «помилка», класифікація помилок.
36. Принципи пошуку та усунення помилок у тексті.
37. Різновиди логічних помилок.
38. Сутність фактичних помилок.
39. Механізм оцінки доцільності, повноти й достовірності відображення факту в текст.
40. Сутність правки, її основні завдання. Основні правила виправлення тексту.
41. Специфіка правки-переробки.
42. Правка-вичитування, методика її здійснення.
43. Специфіка і різновиди аналітичних методів.
44. Особливості літературного, технічного і художнього редагування.
45. Характеристика методів скорочення, опрацювання і перероблення.

46. Прийоми виявлення логічних зв'язків. Завдання редактора в оцінці твору з логічного погляду.
47. Характеристика шаблонних і структурних методів редагування.
48. Поняття рубрикації. Підпорядкованість рубрик.
49. Різновиди рубрик та їх вибір.
50. Межі втручання редактора в текст.

СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Білет до атестаційного іспиту укладені відповідно до програм з навчальних дисциплін зі спеціалізації. Кожен екзаменаційний білет вміщує три питання (перше та друге питання – теоретичні (по 30 балів); третє питання – практичне (40 балів)). Оцінка відповіді студента здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну систему оцінювання та шкалу оцінювання за ECTS.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітній ступінь «Магістр»

Напрямок підготовки 035 Філологія (Українська мова та література)

Іспит зі спеціалізації (літературне редагування)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Факт у структурі журналістського тексту. Якісні характеристики факту.
2. Основні прийоми компенсаційної коректурної правки при видаленні тексту.
3. Відредагуйте текст, зробіть правку-переробку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів
100 - бальна шкала	100 - бальна шкала	100 - бальна шкала
ЕКТС Національна шкала	ЕКТС Національна шкала	ЕКТС Національна шкала
Визначення	Визначення	Визначення
90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи (завдань) лише з незначною кількістю
(завдань) лише з незначною кількістю	(завдань) лише з незначною кількістю	

Елементи екзамену та максимальна кількість балів за кожний з них:

Відмінно (90 – 100 б.) – отримує студент, який надає повні, змістовні відповіді на теоретичні питання, дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить влучні приклади; повне і правильне виконання практичного завдання.

Добре (85 – 89 б.) – отримує студент, який надає повні відповіді на всі питання, але припускається поодиноких неточностей у послідовності викладу; дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить

приклади, повне і правильне виконання практичного завдання з 2 – 3 несуттєвими помилками.

Добре (74 – 84 б.) – отримує студент, який надає вірні відповіді на всі питання, але у відповідях спостерігаються певні недоліки, непослідовність; студент нечітко визначає основну і другорядну інформацію, відхиляється від теми, дає правильні визначення понять, неповне, але правильне виконання практичного завдання.

Задовільно (65 – 73 б.) – отримує студент, який досить повно викладає теоретичний матеріал, але не дотримується логіки відповіді, допускає неточності у визначенні понять; наводить непереконливі аргументи; припускається помилок у професійно-орієнтованому мовному оформленні власного висловлювання; практичне завдання виконано частково, містить помилки.

Задовільно (60 – 63 б.) – отримує студент, який виявляє знання й розуміння основних положень обговорюваної тем, але матеріал викладає неповно, допускає неточності у визначенні понять; не може навести конкретні приклади; практичне завдання виконано частково, містить помилки.

Незадовільно (36 – 59 б.) – отримує студент, який не володіє сучасним матеріалом, тільки має уявлення про окремі положення; не може визначити поняття; висловлювання студента нечіткі, нелогічні; практичне завдання не виконано.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Центр навч. літ. 472 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.

3. Бем Г. та ін.. Видавець майбутнього: маркетинг і менеджмент у видавництві / Пер з нім. Київ : Основи, 1994.
4. Бондаренко Т. О. Літературне редагування : методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2003. 32 с.
5. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ : Просвіта, 2003. 160 с.
6. Ганжуров Ю. Основні етапи композиційного редагування. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 2. С. 8.
7. Годунок З. В. Літературне редагування (практикум) : навчально-методичний посібник. Острог, 2017.
8. Гузенко С. В. Літературне редагування : навчальний посібник. Миколаїв : ІЛОН, 2013.
9. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер).
10. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с. (Альма-матер).
11. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора на літературною формою твору. Літературне опрацювання тексту : Навчальний посібник. Київ : УМКВО, 1989.
12. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Вища школа. Головне вид-во, 1983. 247 с.
13. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.
14. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів /А. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2003. – 544 с.
15. Капелюшний А. Типологія журналістських помилок. Львів, 2000. 68 с.
16. Коваль А. П. Практична стилїстика сучасної української мови : підручник. – Київ : Вища школа, 1987. 352 с.
17. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с.

- 18.Крайнікова Т. С. Коректура : підручник. Київ : Нашанаука і культура, 2004. 252 с.
- 19.Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
- 20.Різун В. В. Літературне редагування : підручник. Київ : Либідь, 1996. 240 с. (Трансформація гуманітарної освіти в Україні)
- 21.Різун В. В. Основи комп'ютерного набору і коректури : підручник. Київ : Либідь, 1993. 172 с.
- 22.Степанюк О. В. Редагування як напрям діяльності. *Поліграфія і видавнича справа*. 2008. № 2. С.106–110.
- 23.Тимошик М. Редакційно-видавничий процес. *Друкарство*. 2003. № 3. С.28-32.
- 24.Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : навчальний посібник. Київ : Наша культура і наука: Ін Юре, 2004. 224 с.
- 25.Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підручник. Київ : Наша культура і наука, 2003. 496 с.
- 26.Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : Практичний посібник. Київ : Наша культура і наука, 2005. 560 с.
- 27.Феллер М. Д. Українська школа літературного редагування (текст задум автора сприймання читача). *Стиль*. 2002. С. 363 – 374.
- 28.Хойнацький М. С. Основи стандартизації і використання стандартів у видавництві : навч. посібник. Київ : Вища шк.,1993. 151 с.

